

RIJEČ UREDNIŠTVA

Poštovani vjeroučitelji,

i među našim katehetama sve je raširenije mišljenje da je nemoguće odgajati mlade vjernike bez zdravih kršćanskih obitelji. Nekad nije bilo te svijesti jednostavno zbog toga jer nije bila niti njena potreba. Obitelji su bile čvrste, solidne, pouzdani oslonac i bračnim parovima i djeci koja su bila rađana u takvim sredinama. Međutim, s vremenom i na našu obitelj utječu kojekakvi vanjski i nutarnji faktori koji destabiliziraju obiteljsko zajedništvo. Svakako, to nije rođeno preko noći, zato ne bi bilo na odmet da se malo dublje pogleda barem u našu skorašnju prošlost.

Najveći postotak roditelja naše vjeronaučne mladeži jesu ljudi koji su rođeni za vrijeme rata ili neposredno iza njega. To je činjenica koju nikako ne treba gubiti iz vida. Naime, svima nam je znano da je ratno vrijeme, a kod nas i ono koje je uslijedilo neposredno iza svršetka II. svjetskog rata, imalo i te kakve posljedice na vjerski odgoj mladih generacija: nije bilo moguće sprovesti sustavnu pouku u vrijeme bombardiranja, nedostatak najosnovnijih uvjeta za usvajanje dubinskih kršćanskih stavova. Stoga, ljudi koji su rođeni u to vrijeme, odnosno oni koji su u to vrijeme pohađali vjersku pouku, nisu mogli primiti niti usvojiti vrednote na osnovu kojih bi mogli graditi svoj kršćanski svjetonazor. Kad se još uzme u obzir da je nakon rata uslijedilo političko odnosno društveno uređenje koje je imalo za cilj rastavu države od Crkve a s tim i potiskivanje vjerskoga u čisto privatne, ako ne i neželjene sfere, onda nije nikakvo čudo da ljudi koji potječu iz toga vremena – većina roditelja naših vjeroučenika – nisu mogli usvojiti vjerske vrednote a još manje poistovjetiti se s njima.

Istini za volju, oni nisu bili izloženi samo novim utjecajima. Rođeni su i rasli u obitelji koje su imale i drukčija vjerska iskustva i vjersku praksu do koje se itekako držalo. To i je razlog zbog kojega oni nisu posve ne kritično prihvatili novu ponudu. U roditeljima naših vjeroučenika sukobljavaju se dvije stvarnosti koje bismo mogli svesti na vrlo jednostavnu formulaciju: ima Boga – nema Boga. S jedne strane inzistiralo se da postoje vječne vrednote, da su one glavne, da se bez njih ne može u svaganjem životu, da je prihvaćanje njih garancija poštenja čovjeka a sve skupa je imalo za cilj opredjeljenje za kršćanstvo odnosno ispovijedanje Boga.

S druge strane, taj isti stav bio je promatran kao konzervativnost, nemoć oeteti se roditeljskom utjecaju, odnosno „tradicionalnoj” struji koja po mišljenju nove ideologije nije ništa obećavala doli nazadnost, biti pregažen, nesuvremen, jednom riječju, biti otuđen. Između pedesetih i šezdesetih godina snage su se pod tim vidom lomile na đacima. U školi su bili napajani novom ideologijom koja vrlo često u kršćanskom obiteljskom domu nije imala nikakvo uporište. U kući se inzistiralo na „dobrim starim vremenima” koja su pak u školi bila okvalificirana kao mračna i natražna. Đak se zbog svoga položaja morao prilagođavati sad jednoj sad drugoj situaciji: kod kuće svojim roditeljima da ne bi bio zlostavljan zbog „novotarija”; u školi nastavnicima da ne bi bio na ovaj ili onaj način kažnjavan bilo ocjenom, javnim prozivanjem ili pak direktnim napadajem.

Što je mogla stvoriti jedna takva situacija u dušama mladih bića? U najmanju ruku podijeljenost koja se očitovala u mučnom ali egzistencijalnom pitanju: „Kome sad vjerovati?” Roditelji i Crkva kažu jedno, nastavnici i cjelokupna službena postavka kažu drugo. Jedni navještaju Boga a s tim i vjeru u njega kao uporište poštena ljudskog života, drugi ga osporavaju kao izmišljotinu i neprijatelja ljudskog napretka. Prvi misle da ako se Boga makne iz društvenog života, onda će nastati sveopća anarhija, drugi su uvjerenja, ako se sačuva Boga da se neće moći promaknuti čovjeka a preko njega i cjelokupno društvo.

Ovakva mišljenja i sve ono što je proisticalo iz njih nužno su se odrazila na one koji su trebali biti njihovi promicatelji. Kad se ima to u vidu, premda to niti izdaleka nije sve, nije čudo što takvi ljudi sve više puštaju iz svojih ruku vjerski odgoj. Oni se smatraju nedorasli za takvu službu, nesigurni u njoj, nedovoljno kvalificirani, pa ako hoćete, i ne previše zainteresirani. Zato delegiranje sve više uzima zamaha. Djeca se pripuštaju crkvenim službenicima da ih oni vjerski odgajaju jer „oni su na tome području bolje verzirani”. S jedne strane to je znak da je naš čovjek, i u novonastaloj situaciji, barem sačuvaovao respekt prema vjerskom i toliko mu vjeruje da smatra da je dobro da i njegovo dijete bude vjerski odgojeno, dok s druge pak strane, pomalo gubi svijest da je on prvi odgovoran za to da li će njegovo dijete biti vjernik ili samo biti vjerski informirano. Naime, da čovjek bude kompletno vjerski odgojen, nije dovoljno da ima provjerene vjerske informacije, povremeno biti u društvu gdje se misli, osjeća i živi kršćanski, nego to mora biti ambijent u kojemu nikada neće nedostajati ovakva klima. Budući pak da roditeljski dom nije mogao garantirati ovakvo ozračje dešava se to da su djeca, dok su s vjeroučiteljima, vladaju se u tome ambijentu na svojstven način, kad napuste taj prostor i načini ophođenja su svojstveni novoj okolini. Posljedica toga svega skupa jest jedna vrsta shizofrenične pojavnosti kod sadašnjih ljudi.

Kateheta si postavlja pitanje kako otkloniti tu pojavnost? Kako učiniti da se oblici odgoja ne sukobljavaju, da se ne isključuju, da si ne konkuriraju? Jasno, bilo bi nerealno tražiti rješenje samo u jednom smjeru jer čovjek pripada tolikim različitim utjecajnim sferama. Ipak, sinteza svega skupa, misle neki katehetičari, mogla bi biti obitelj. Ona je, ukoliko je kršćanski orijentirana zainteresirana ne samo da njeno dijete intelektualno raste, ne samo da se kulturno razvija, ne samo da se svjesno ucjepljuje u društvo, nego također da dijete bude cjelovito odgojeno; da sve ono što bitno pripada ljudskom biću ne bude niti pod kojim vidom prikraćeno. Religiozni odgoj je sigurno jedna takva komponenta ljudskog bića. Zato je zadatak vjerničke obitelji i svih onih koji s njom dijele taj zadatak da učine sa svoje strane sve skupa da osoba bude integralno odgojena.

Ovaj broj „Kateheze” želi na tom području dati svoj prilog. Istini za volju ne zaustavlja se samo na toj problematici ali sigurno tretira ono što se odnosi na nju, bilo posredno bilo neposredno.

UREDNIŠTVO